

Latviski un lietuviski runājošo, impēriskās kategorijās domājošo vēsturnieku piekoptais Latvijas un visas Baltu civilizācijas vēsturiskā mantojuma genocīds.

M. Gimbutienes „atklājumi”

Lasot par baltiem, jāņem vērā, ka lietuviešu izcelsmes amerikāņu „zinātniece” savos secinājumos par sliktu baltiem pārspēj – krievus!

Tā ir viņa, kas pēc Otrā pasaules kara nesatricināmi nostiprinājusi pasaules vēsturē tā dēvēto „indoeiropiešu ekspansijas” teoriju, kuras apliecinājums esot laivascirvis karavīru kapos.

Gimbutiene uzsver, ka t. s. indoeiropieši bijuši kareivīgie Dienvidkrievijas un Ukrainas stepju lopkopji, kas laikposmā 4300.–3000. g. pr. Kr. ne reizi vien sagrāvuši „neindoeiropiešu”, augsti attīstīto zemkopju „Seno Eiropu” (Gimbutienes apzīmējums), t. sk., Krētas kultūru.

Latvijas arheologi nu jau daudzus gadu desmitus nesekmīgi meklē šādus karavīru apbedījumus ar „kaujas ieroci laivascirvi”, bet nevar atrast. Pati Gimbutiene gan atzīst, ka „iebrucis tikai neliels skaits kurgānu kultūras pārstāvju: cilvēku fiziskais tips daudz neizmainījās. [...] Eiropa indoeiropizējusies asimilācijas ceļā. Vietējie iedzīvotāji neizzuda, viņi tikai pakļāvās spēkam un jaunajai varai, kā arī pārņēma tās valodu. Izplatījās arī jaunas reliģijas elementi, kas raksturīgi lopkopjiem.” Tai esot raksturīgs saules kulta (pielūgts debesu gaismas Dievs), zirgi un rati.

Gimbutiene izliekas nezinām, ka saules pielūdzēju svētā grāmata „Avesta” liecina par pretējo – zarasturieši ir bijuši ne tikai lopkopji, bet arī zemkopji.

Par laivascirvi vēl jāpiebilst, ka tas ir nederīgs ne tikai kā kaujas ierocis, bet arī kokapstrādei un mežu ciršanai. Tas der dažiem saimniecības darbiem. Iespējams, tika izmantots rituāliem.

Nevar nepamanīt, ka Gimbutiene slavina impērijas – jau ar to vien viņa ir Baltu civilizācijas pretiniece. Viņasprāt, baltus pareizāk būtu saukt Romas vēsturnieka Tacita dotajā apzīmējumā – par aistiem, nevis „mākslīgajā” baltu vārdā.

Viņa konsekventi baltu tautas sauc par „ciltīm”, vēl pat attiecībā uz 9.–12. gs., turpat citējot senrakstus, kas liecina par daudzām pilsētām, kurām „ikvienai savs karalis”.

Gimbutiene arī sludina, ka visaugstāko attīstību baltu kultūra sasniegusi Romas impērijas ietekmē. Pat 9.–12. gs., kad baltus nežēlīgi izkāva vikingi un slāvi, baltiem bijis „kultūras augšupejas laiks”. Vikingu un slāvu karadraudžu kopējos sirojumus uz Dņepras baseinu Gimbutiene sauc par „slāvu migrāciju” (nesaistot kopā vikingus ar slāviem), kas izšķīrusi austrumbaltu likteni – no 6. līdz 12. gs. slāvi viņus „asimilējuši”. Cik maigi!

Baltiete Gimbutiene ir kvēlāka slāvu „etnisko sakņu” aizstāve un meklētāja par pašiem krieviem. Viņa savā grāmatā „Balti aizvēsturiskajos laikos” oponentē V. Sedovam, kurš „slāvu” vissenāko kultūru datē ar 400.–100. g. pr. Kr. Vislas vidusteces un Vartas baseinā, t. s. Zvankausu kultūras apgabalā. Gimbutiene tam nepiekrīt, jo „tādā gadījumā slāvu

pirmvalodas un kultūras izveidošanās tiek pārcelta uz [pārāk] neseniem laikiem, par ap 2000 gadu pēc baltu izveidošanās.”

Tādējādi, viņa „slāvu tautas” ir radījusi, kad to ne tuvu nebija, un izbrīvējusi tām „dzīves telpu” tūkstošu gadu dziļumā. Skaidrs, uz citu, baltu tautu, rēķina.

Diemžēl, daudzi vēsturnieki M. Gimbutienes darbus ņem par pamatu. Pēc viņas darbiem redzams, ka M. Gimbutiene ir impēriju „pasūtījuma vēsturniece”. Apzināta vēstures viltotāja.

Svētkalni un citi mākslīgi veidojumi.

Vēl viena Gimbutienes tēze ir, ka līdz ar „indoeiropiešu ekspansiju” Eiropā sākusies pilskalnu celtniecība.

Līdz ar to Latvijā un citās baltu zemēs apzināti netiek noteikti svētkalni, bet tikai pilskalni. Taču svētkalniem ir vairākas īpatnības. Bieži tie ir orientāti ZR-DA virzienā (piem., Puduļu svētkalns Aiviekstes pag., Vīnakalns Klintaines pag., Strobuku svētkalns Pilskalnes pag.). Mazākie svētkalni, lielākoties, ir nederīgi ilgstošai apdzīvotībai, jo augšējais plakums ir mazs, nav ūdens, tie pakļauti visiem vējiem u. tml. dabas apstākļiem.

Lielākie svētkalni Latvijā tika nocietināti kā pilskalni pārsvarā tikai, sākoties vikingu vardarbībai pēc Romas impērijas sagrāves m. ē. 5.–6. gs.

Kā rāda arheologu izrakņājumi, daudziem svētkalniem, kuri arheoloģiskajā literatūrā spītīgi tiek saukti par pilskalniem, nav nekāda kultūrslāņa, kam tiek meklēti muļķīgi izskaidrojumi. Piem., Aizkraukles Kalna ziedu „pilskalnā” it kā augsnes īpatnības neesot ļāvušas kultūrslānim – kaula vai raga priekšmetiem, uzturā lietoto dzīvnieku kauliem – saglabāties. Tostarp jau pats nosaukums „Kalna ziedi” liecina par svētkalnu. Bet Puduļu „pilskalna” kultūrslānis esot noarts nogāzēs.

Arheologi gan atrunājas, ka „pilskalni” bez mākslīgā izveidojuma pazīmēm esot „kara laika slēptuves”, īslaicīga „patvēruma vietas”. Pie tādiem tiek pieskaitīts arī Neretas pag. Muldenieku pilskalns, īstenībā A-R virzienā orientēts svētkalns, kura otrs nosaukums ir Upurkalns.

Līdzīgi kā ar svētkalniem ir arī ar citiem mākslīgiem veidojumiem, kurus nevar zinātniski izskaidrot. Mākslīgo zemes uzbērumu (t. s. valli) Vallē, kas ir 30 m plats, 300 m garš un 2 m augsts, orientēts A-R virzienā, skaidro ar senu milzīgu ceļa uzbērumu. Taču tas beidzas ar strupceļu. Patiesībā tā ir klimata regulēšanas būve.

Pokaiņu svētvietā tiek visā nopietnībā skaidrota ar to, ka zemnieki Pokaiņos sanesuši no laukiem novāktos akmeņus! Un to noskatījušies no zviedru kolonistu paražām Grobiņā! Sakrāvuši akmeņus piramīdās (to ir ap tūkstoti) utt. Un tas rakstīts reprezentablā LU Latvijas vēstures institūta izdevumā! „Zinātniskas” blēņas!

Šādi skaidrojumi vēsturiskā materiālisma garā arī ir M. Gimbutienes iedibināti, kura runā par „darba cilvēku slāņa pastāvēšanu, ko netieši pierāda lielu pilskalnu, vaļņu, grāvju, aizsprostu u. c. celtniecība.”

Mūsu vēsturniekiem un zinātniekiem der zināt:

Baltu tautu svētkalni, iepriekšējās augstākās civilizācijas redzamās atliekas, kas izvietoti pozitīvo zemes enerģiju koncentrācijas vietās, pieder pie Zemes un Visuma sakaru sistēmas un veidoti Pirmsledus laikmetā. Tie kalpoja Visuma sakariem ar Zemes iedzīvotājiem. Saprotams, speciāli izglītotiem – priesteriem (nejaukt ar mūsdienu reliģiju priesteriem!). Domu pārraidei un atbilžu saņemšanai tika izmantota priesteru domu enerģija, pastiprināta ar daudzu cilvēku domu enerģiju rituālos. Svētkalnu „tīkls” klāja visas baltu tautu zemes. Pie Visuma sakaru sistēmas pieder arī „paraboliskās zemes antenas” 100 m diametrā ar ūdens spoguļi 50 m diametrā, kas uzietas vairākās vietās Latvijā. Tās uzskaitījis un aprakstījis I. Vīks.

Manipulācijas ar baltu senkapjiem un senkultūrām.

Kopš padomju varas laikiem Latvijas vēsturnieki netiek vaļā no sava veida cenzūras – viņi nepublicē datus par daudziem svarīgiem atklājumiem, t. sk., nozīmīgiem kapulauku atradumiem. Jājautā – ar kādām tiesībām tad senie apbedījumi tiek izrakņāti un iznīcināti?! Par kapu apgānīšanu un iznīcināšanu, pēc Krimināllikuma, pienākas sods! Ja jau to spiesti darīt, tad jādara godīgi:

1. iespējami precīzi jānosaka apbedījuma laiks;
2. jānorāda apbedītā izcelsme – piederība rasei, tautai, par ko liecina antropoloģiskie dati – galvaskausa izmēri un veids, auguma garums u. c. parametri, kā arī apbedīšanas tradīcijas, kas baltu tautām visumā bija līdzīgas – jānorāda apbedītā orientācija kapā pēc debespusēm, novietojums uz muguras vai uz sāniem, sarkanā okera iekaisījums, ja tāds ir, apbedījumā līdzīgi dotās rotas, kaujas ieroči un darbarīki, apģērba atliekas;
3. jāmin, vai apbedījums liecina par vardarbības pazīmēm.

M. Gimbutiene ieviesusi modi klasificēt apbedītos nevis pēc antropoloģiskā tipa, etniskajām pazīmēm, bet gan pēc lietotās keramikas veida vai apbedījumu veida. Tad ugri vairs netiek saukti par ugriem, bet gan par „ķemmes-bedrīšu senkultūras ciltīm” vai „tekstilās keramikas ciltīm”, savukārt, balti ir, piem., „švīkātās keramikas ciltis”. Šāda tendence dod negodprātīgiem vēsturniekiem un arheologiem plašas manipulācijas iespējas. Tas ļauj, piem., baltus jaukt ar ugriem, kuri pārņēma baltu kultūru, un ugrus pārcelt daudz senākā pagātnē.

Saskaņā ar šīm viltus teorijām ugri ieradusies Latvijas teritorijā 3. gt. p. m. ē. (pirms baltiem!). Pēc tam, 2. gt. sāk. p. m. ē., esot ieradusies „auklas keramikas kultūras nesēji” (domāti t. s. „indoeiropieši”). Bet „jaunatnācēju” pieminekļus Latvijas arheologi nevar atrast. Tad tiek liktas lietā dažādas smieklīgas atrunas. Tā, J. Graudonis Latvijas senākajai vēsturei 9. g. t. pr. Kr.–1200. g. veltītajā plašajā grāmatā raksta: „kopienas bieži mainīja dzīvesvietu, meklējot jaunas ganības mājlopiem, jaunas vietas zemkopības laucīņiem. [...] Minēto apstākļu dēļ šī laika dzīvesvietas arheologiem grūti, pat neiespējami atrast. [...] Nav zināmas cilvēku ilgāk apdzīvotās apmetnes, nav zināmi kapulauki, kas attiecas uz 2. g. t. pr. Kr. otro un trešo ceturksni.” Graudonis atzīst, ka „apdzīvotība turpinājās dažās neolīta dzīvesvietās.”

Arī klasifikācija pēc apbedījumu veidiem ir apzināti juceklīga, nedodot priekšstatu par apbedīto etnisko piederību. Raksturīgs piemērs – līdzeno kapulauku parādīšanos Daugavas labajā krastā 5.–7. gs. izskaidro ar latgaļu kultūras veidošanos, kas it kā radusies, slāvu spiediena rezultātā ienākušajiem austrumbaltiem saplūstot ar vietējo sēļu kultūru jeb, arheologu valodā runājot, saplūstot ar ar „uzkalniņu kapulauku” un „švīkātās keramikas” kultūru pārstāvjiem. Tiek izdarīts melīgs secinājums – latgaļu kultūra veidojusies tikai 8.–10. gs. Austrumlatvijā! It kā latgaļu senāk nav bijis!

Tā, „sakrustojot” keramikas vai apbedījumu senkultūras, tiek radītas „jaunas” tautas! Tādu pašu ceļu ejot, arī latviešus, pasaules vecāko tautu, zinātnieki padarījuši par jaunu tautu, radušos tikai 19. gadsimtā!

Tā ar dažādām mākslīgi radītām teorijām patiesie ekspansijas veicēji (ahaji, vikingi, slāvi) tiek piesegti, bet baltiem, savukārt, ekspansija tiek piedēvēta nepamatoti.

Kara kapi.

Latvijas vēsturnieki un arheologi min, ka zemgaļu zemēs 5.–6. gs., bet latgaļu zemēs 7.–8. gs. mainās apbedīšanas tradīcija – netālu no tradicionālajiem kolektīvajiem uzkalniņu kapiem izaug plaši līdzenuma kapi, tautā tā sauktie „kara kapi”. Taču nekur netiek nosaukti šādu kapu konkrēti piemēri, vardarbības pazīmes, kritušo etniskā piederība. Neizdara secinājumus par vardarbības veicējiem.

Raksturīgs piemērs ir Lejasbitēnu senkapi no 3.–11. gs. pie Aizkraukles. Tur tikuši apglabāti sēļi un latgaļi no Kalna ziedu svētkalna apkaimes. Pirms Pļaviņu HES celtniecības tur 1971.–1975. g. V. Urtāna vadībā veikti plaši arheoloģiskie izrakumi. Konstatēts, ka sākotnēji sēļi un latgaļi bijuši apbedīti divos uzkalniņos, vēlāk – riņķī ap uzkalniņiem ārpus akmeņu loka, bet 8.–9. gs. – plašā kapulaukā rindās. Neraugoties uz to, ka Lejasbitēnu senkapu materiāli ir „nozīmīgi latgaļu un sēļu etnoģenēzes skaidrojuma”, izrakumos iegūtais materiāls nav plašāk publicēts. Droši vien tādēļ, ka tur bija redzamas vikingu-slāvu-lībiešu vardarbības pazīmes!

(Nedaudz jautājums skarts vien A. Vaska, B. Vaskas un R. Grāveres Latvijas aizvēsturei veltītajā grāmatā, kur ir norādes uz augsto jaunu vīriešu, karavīru, mirstības rādītāju 7.–8. gs. Lejasbitēnos.)

Turklāt izpētītie senkapi drīz vien tika appludināti ar Pļaviņu HES ūdeņiem.

Savukārt, Staburaga pag. Lejasdopeļu senkapos sēļu un latgaļu tradicionālo uzkalniņu skaits laikposmā 11.–13. gs. krasi pieaug – to ir 63! Sēļi nemainīgi turējās pie senās uzkalniņkapu tradīcijas.

Manupulācijas ar lībiešiem.

Lai noslēptu vikingu vardarbību un to pieminekļus, Latvijas vēsturnieki un arheologi izgudrojuši arī veiklas falsifikācijas – skandināvu pieminekļus cenšas pierakstīt lībiešiem, kurus sauc par „vietējo tautiņu”. Tā nedarīja pat baltvācieši, kuri kvalificēja attiecīgos pieminekļus kā skandināvu. Raksturīgs piemērs ir jau minētais Aizkraukles pilskalns ar

tuvējiem plašajiem kapulaukiem, kas, neapšaubāmi, radušies vikingu-slāvu-lībiešu agresijas rezultātā.

Tiek radītas dažādas apšaubāmas teorijas, miermīlīgi pamatojumi, kāpēc dzīve daudzos pilskalnās „apsīkst” (patiesībā tas notiek vikingu-slāvu uzbrukumam rezultātā). Piem., Mūkukalnā un Mežmaļu pilskalnā m. ē. I. gt. beigās tas notiek it kā „sakarā ar Kokneses izvīrzišanos.” Bet Koknesē, kuru bija pakļāvusi Polocka, bijusi izvietota krievu karadraudze, uzbūvēta pat baznīca. Tātad „dzīves apsīkums” bija krievu ekspansijas rezultāts.

Arī sēļu apdzīvotajā Lokstenes pilskalnā (Klintaines pag.) apdzīvotība ilga tikai līdz 11. gs. vidum. Klintaines pag. Mežmaļu pilskalnā dzīve „aprāvusies” it kā sakarā ar Oliņkalna izvīrzišanos 10. gs. (Oliņkalnā atradās latgaļu Alenes pils).

Arī Ķenteskalns Pārogrē, tautā saukts par veco Rīgu, pastāvējis tikai līdz 9. gs. sākumam. Bet Daugmales pilskalns kā zemgaļu pieminēklis pastāvēja tikai līdz 10. gs. 11.–12. gs to pārņēma lībieši. Tā ir netieša norāde uz vikingu-slāvu-lībiešu agresiju.

Tādējādi vikingi un slāvi slēpjas aiz lībiešu muguras. Vikingu-slāvu iekarošanas karš, kurā vikingu ieveštie lībieši tika izmantoti kā buferis, tiek traktēts kā „vietējo tautiņu” ķildas. Skopas norādes attiecībā uz Daugavas un Gaujas lībiešu saistību ar vikingiem atrodamas vien jau minētajā A. Vaska, B. Vaskas un R. Grāveres Latvijas aizvēsturei veltītajā grāmatā.

Pilsētas.

Pārsteidzoši, ka Latvijas vēsturnieki Daugavas krastos nemin nevienu pilsētu, lai gan kopš 7. gs. beigām pa Daugavu (un tālāk pa Volgu) gāja svarīgākais Austrumeiropas tirdzniecības ceļš. Mūsu vēsturnieki nosauc vikingu pilsētas Zviedrijā, Šlētzigā un Krievijā – Birku, Hedebiju, Veco Lādogu u. c., bet nemin vikingu pilsētas Latvijā – baltu tautu vergu tirdzniecības centrus. Visi vikingu cietokšņi tiek dēvēti par miermīlīgiem lībiešu tirdzniecības centriem. Uz to, kas ir to īstie saimnieki, norāda skandināvu masas mērvienību sistēmas atsvariņi.

Zīmīgi, ka Krāslavas vēstures un mākslas muzeja ekspozīcijā nav atainots vikingu vardarbības laiks (kaut gan pilsētas simbols ir vikingu kuģis). Tiek pieļauts, ka Daugmalē, sākot ar 10. gs., „varēja īslaicīgi uzturēties krievu un skandināvu tirgotāji” (atrasti dirhēmi, Daugavas pretējā krastā, Salaspils Laukskolā, „atsevišķi apbedījumi”). Rjurikoviču cilts zīmes piekariņi, kas bija raksturīgi lībiešu augstākajam slānim, atrasti Daugmalē, Salaspils Mārtiņsalā, Skrīveru apkaimē, Ikšķilē.

Baltu tautu garamantas.

Izdarot dažāda veida secinājumus par baltu tautām, vēsturnieki nekur neņem vērā dainu morāli, it sevišķi tūkstošiem gadu veco. Bet dainu gars izslēdz jebkuru vardarbību un karu izraisīšanu.

Tās sacerētas baltu tautu pirmvalodā, kura tuva sēļu un latgaļu valodai. Hindi valodā *dhenā* nozīmē – svēta valoda, liturģija, dzeja. Uz to pamata radās Vēdas un vēdu valodas izkropļotā pieraksta valoda – sanskrits. Latvijas vēsturnieki dainas noniecina tiktāl, ka saka – tās esot radušās reizē ar Romas pāvesta krustnešu atnesto rakstību, tātad tikai 13. gs.

Toties plaši un negodprātīgi tiek lietota „indoeiropiešu salīdzināmā mitoloģija”. Turklāt izdarīti pavisam absurdi secinājumi. Piem., pēc M. Gimbutienes uzskata, Velns (*Velins*) saskaņā ar indoeiropiešu salīdzināmo mitoloģiju esot persiešu Ahuramazdam analoga dievība – ļauns, nežēlīgs nāves un pazemes valstības dievs! Taču atcerēsimies, ka persiešu Ahura Mazdu ir Labā princips – kā baltu Dievs ir debesu gaismas Dievs.

Tāpat ir iegājies, ka baltu civilizācija tiek aplūkota no kristietības viedokļa. Tā, teologs H. Biezais un, sekojot viņam, M. Gimbutiene baltu Māras pirmsākumu meklē kristiešu Marijas Magdalēnas tēlā, bet no dainām paņem tikai vienu aspektu – Māra esot Māršaviņa – „govju Laima”. Un viss!

Latvijas vēsturnieki atzīst, ka jautājums par baltu reliģiskajiem priekšstatiem ir salīdzinoši maz pētīts. Toties krievi gan nekautrējas, kur vien atrod par iespējamu, piesaukt vēdas un „Avestu”.

Somu-karēļu eposs „Kalevala”.

Tas ir godīgs apliecinājums tam, ka ugru (somugru) ciltis ienāca baltu Ziemeļu dzīves telpā mūsu ēras sākumā kā klejotāji – mednieki un zvejnieki. Eposs vēsta, ka galveno varoni Daugavieti ūdens straume atnesa uz Karēliju, viņš „iedzīvotājus iepriecināja ar savu brīnišķīgo kokli, dainām, kā arī iemācīja karēliešus apstrādāt zemi, audzēt miežus” (II rūnas 341–358. rinda). Domājams, ka sākumā viņi miermīlīgi sadzīvoja ar baltiem – līdz laikam, kad vikings ap 7.–8. gs. viņus savervēja sev par kalpiem un nometināja iekarotajās baltu zemēs – tag. Somijas dienvidos, Igaunijā un Latvijā.

Secinājumi

Latvieši neapzinās sevi kā Baltu civilizācijas mantinieki. Vēsturnieki un arheologi arī neļauj to apzināties, jo Baltu civilizācijas mantojums tiek vai nu noklusēts, vai pasniegts izkropļotā veidā, vai ir jau iznīcināts.

Baltu pilskalni, svētkalni, senkapu un citi senatnes pieminekļi, kas būtu Baltu civilizācijas muzeji brīvā dabā, nav ņemti valsts aizsardzībā. Tieši otrādi, attieksme bijusi barbariska. Viduslaikos senkapu akmeņus aizveda baznīcu un piļu celtniecībai. Vēlāk, sākot ar 20. gs. sākumu, baltu svētvietas, t. sk., senkapus, nav saudzējusi mūsdienu „modernā civilizācija” – tā, Staburaga pag. Lejaskuzānu senkapu uzkalniņi norakti dzelzceļa celtniecības laikā. Vēlāk daudzi pilskalni saspridzināti dolomīta ieguvei (krievu padomju laikā Lokstenes, Mežmaļu pilskalni pirms appludināšanas ar Pļaviņu HES ūdeņiem). Jau atjaunotās Latvijas laikā grants ieguvei norakts Lielkalnu pilskalns (Iršu pag.).

Kurzemē, Medzes pagastā 2011. gadā izpostīta sena kulta vieta – Odziņu bedrīšakmens, ko zemes īpašnieks, attīrot no akmeņiem lauku, ieracis zemē, izpostot kultūrlāni. (Igaunijā valsts aizsardzībā ņemti ap 1750 šādu akmeņu.)

Tā kā sabiedrībai tiek slēpta patiesība par Baltu civilizāciju, tad sabiedrība arī neapzinās savu pienākumu saudzēt un sakopt senkapus un svētkalnus, tie netiek apzīmēti, aizsargāti, ir mantraču izrakņāti. Vienīgi Latvijas brīvvalsts laikā apzinātie pilskalni bija valsts aizsardzībā.

Latvijas un baltu tautu vēsture skolās un augstskolās tiek pasniegta, saduļkota līdz primitīviem kanalizācijas ūdeņiem. Viss izcilais, t. sk. Brēmenes Ādama liecība, ka „viņu [kuršu] mājas ir pilnas ar zintniekiem, priesteriem .. pravietojumus šeit meklē no visas pasaules”, tiek noklusēts.

Pasaules vecākā tauta pataisīta par jaunu tautu, kurai kultūru atnesuši krustneši un slāvi.

Vai tas nav noziegums pret cilvēci – genocīds?

Izmantotā literatūra:

- Gimbutiene M. Balti aizvēsturiskajos laikos. Etnoģenēze, materiālā kultūra un mitoloģija. – R: Zinātne, 1994, 97. lpp. u. c.
- Latvijas senākā vēsture. 9. g. t. pr. Kr.–1200. g. J. Graudoņa redakcijā. – R: LU Latvijas vēstures institūta apgāds, 2001, 119., 145. lpp. u. c.
- Vasks A., Vaska B., Grāvere R. Latvijas aizvēsture. 8500. g. pr. Kr.–1200. g. pēc Kr. Eksperimentāls metodisks līdzeklis. – R: Zvaigzne ABC, 1997, 161., 196. lpp.
- Kultūras mantojums Aizkraukles novadā. Sastādījums – Urtāns J., Zelgalvis J., Babre D., Tapiņa I., Āboltiņš J., Lismanis J. – 2001
- Zemītis G. Ornaments un simbols Latvijas aizvēsturē. – R: Latvijas vēstures institūta apgāds, 2004, 127. lpp. u. c.